

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

Adresa nr. 12402/2022 din data de 18.07.2022

Biroul permanent al Senatului

L 419 / 13.7.2022

Domnului Tiberiu Horațiu Gorun,
Secretar general al Senatului României

Stimate domnule secretar general,

L419/2022
Ca urmare a adresei dumneavoastră nr. 2550 din 24.05.2022 prin care ați transmis Consiliului Superior al Magistraturii *Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (b321/18.05.2022)*, în vederea avizării, vă comunicăm că această solicitare a fost analizată în ședința din data de 13 iulie 2022 a Comisiei nr. 1 – comună „Legislație și cooperare interinstituțională”.

Comisia a constatat că propunerea legislativă prezintă deficiențe majore, motiv pentru care nu ar putea fi adoptată în forma propusă.

1. Sub un prim aspect, dată fiind importanța domeniului în care sunt propuse reglementările și gravitatea consecințelor pe care le pot genera faptele îndreptate împotriva securității naționale, atât în ceea ce privește valoarea socială ocrotită cât și în ceea ce privește răspunderea penală a subiecților activi ai acestor infracțiuni, este necesară o argumentare minuțioasă a fiecăreia dintre intervențiile normative propuse.

În acest sens, art. 6 alin. (1) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prevede că *„Proiectul de act normativ trebuie să instituie reguli necesare, suficiente și posibile care să conducă la o cât mai mare stabilitate și eficiență legislativă. Soluțiile pe care le cuprinde trebuie să fie temeinic fundamentate, luându-se în considerare interesul social, politica legislativă a statului român și cerințele corelării cu ansamblul reglementărilor interne și ale armonizării legislației naționale cu legislația comunitară și cu tratatele internaționale la care România este parte, precum și cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.”*

Din această perspectivă, expunerea de motive a propunerii legislative nu răspunde exigențelor normative menționate, având doar un caracter generic, fără a constitui o fundamentare temeinică în sensul impus de legiuitor.

Tel: (+40)21-311.69.32
Fax: (+40)21-311.69.37

Website: www.csm1909.ro
Email: legislatie@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011

2. Sub un alt aspect, deși scopul declarat al propunerii legislative este, așa cum se menționează în expunerea de motive, acela de reglementare a unei palete mai largi de situații care pot genera răspunderea penală pentru fapta de trădare și înaltă trădare, urmărind eliminarea posibilităților de scăpare a unor infractori, în realitate modul în care sunt formulate reglementările propuse ar conduce, în mai multe cazuri, la un efect contrar scopului declarat.

Spre exemplu, la art. I pct. 1 din propunerea legislativă se propune modificarea elementului material al infracțiunii de trădare prevăzută la art. 394 din Codul penal, în sensul că cerința „de a intra în legătură cu o putere sau cu o organizație străină ori cu agenți ai acestora” este înlocuită cu sintagma „care intră în legătură sau se pune în înțelegere cu un guvern străin sau cu agenții acestuia, ori cu un partid politic străin”.

Examinarea comparativă a reglementării în vigoare și a celei propuse evidențiază faptul că modificarea reglementării în sensul propus ar conduce la reducerea sferei de incidență a incriminării prin scoaterea din sfera acestei infracțiuni a faptelor care nu presupun intrarea în legătură cu un guvern străin sau cu agenții acestuia ori cu un partid politic străin, dar care ar fi săvârșite prin intrarea în legătură cu o altă organizație străină sau cu agenți ai acesteia.

Tot astfel, propunerea de modificare a art. 395 din Codul penal (care reglementează trădarea prin transmiterea de informații secrete de stat) restrânge semnificativ sfera de incidență a incriminării. În timp ce reglementarea actuală protejează toate informațiile secrete de stat care ar putea fi transmise unei puteri sau organizații străine ori agenților acestora, în reglementarea propusă ar urma să fie protejate de această normă penală doar informațiile clasificate care au fost transmise României de către un stat străin în baza unui acord internațional.

Consecințe similare ar produce și modificarea art. 397 alin. (2) din Codul penal, întrucât prin introducerea unei cerințe esențiale noi – „care produc teroare, teamă, ori dezordine publică” – se ajunge la excluderea din sfera acestei incriminări a tuturor acțiunilor care sunt săvârșite fără a produce teroare, teamă sau dezordine publică, deși acestea ar crea o stare de pericol major pentru securitatea națională.

În aceeași situație se află și propunerea de modificare a conținutului constitutiv al infracțiunii de înaltă trădare (art. 398 din Codul penal), care, prin introducerea unei urmări imediate noi – „care au adus atingere securității naționale” – transformă această infracțiune dintr-o infracțiune de pericol într-o infracțiune de rezultat, cu consecința excluderii din sfera acestei incriminări a tuturor faptelor care nu au produs și acest rezultat, deși au creat o stare de pericol pentru securitatea națională.

3. La art. 397 se propune completarea reglementării cu un nou alineat, numerotat în mod greșit (1), prin care sunt prevăzute patru noi forme alternative ale infracțiunii.

Pe de o parte, reglementările propuse la lit. a) și d) ridică probleme de predictibilitate întrucât sunt folosite sintagme precum „grupări paramilitare” (lit. a) sau „ordinii economice sau sociale” (lit. d), a căror semnificație penală este dificil de stabilit în lipsa unei definiții precise chiar la nivelul legii penale.

Pe de altă parte, faptele propuse a fi incriminate prin reglementarea de la lit. d) și cele propuse la alin. (2¹) al aceluiași articol (numerotat greșit 379 în loc de 397) se suprapun, fapt ce ar genera confuzie în aplicarea unor astfel de reglementări.

4. Tot cu referire la reglementarea propusă pentru art. 397 alin. (2¹), Comisia a semnalat faptul că în concepția Codului penal pedeapsa amenzii poate fi aplicată pe lângă pedeapsa închisorii doar dacă prin infracțiunea săvârșită s-a urmărit obținerea unui folos patrimonial. Or, un astfel de tratament sancționator este instituit și prin propunerea legislativă cu toate că infracțiunea vizată nu ar presupune în mod necesar un scop patrimonial, fapt care plasează această propunere în afara concepției Codului penal referitoare la amenda care însoțește pedeapsa închisorii.

Pe de altă parte, pentru situația în care s-ar avea în vedere reglementarea amenzii penale ca pedeapsă alternativă (deși în propunerea legislativă nu este folosită conjuncția „sau”, ci conjuncția „și” - în sintagma „se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 10 ani și cu amendă de la 10.000 la 50.000 lei”), trebuie observat faptul că în reglementarea Codului penal actual amenda este prevăzută alternativ cu pedeapsa închisorii de cel mult 5 ani. În același timp, gravitatea faptelor vizate de reglementarea propusă nu ar fi compatibilă cu aplicarea doar a unei amenzi penale.

5. În ceea ce privește propunerile referitoare la introducerea a două articole noi – art. 398¹ și art. 398² – vizând incriminarea unor noi *acte de înaltă trădare*, trebuie avut în vedere că izvorul reglementării acestei infracțiuni este reprezentat de dispozițiile art. 96 din Constituția României, republicată, care reglementează punerea sub acuzare a Președintelui României pentru înaltă trădare, după cum urmează:

„Art. 96 - Punerea sub acuzare

(1) Camera Deputaților și Senatul, în ședință comună, cu votul a cel puțin două treimi din numărul deputaților și senatorilor, pot hotărî punerea sub acuzare a Președintelui României pentru înaltă trădare.

(2) Propunerea de punere sub acuzare poate fi inițiată de majoritatea deputaților și senatorilor și se aduce, neîntârziat, la cunoștință Președintelui României pentru a putea da explicații cu privire la faptele ce i se impută.

(3) De la data punerii sub acuzare și până la data demiterii Președintele este suspendat de drept.

(4) Competența de judecată aparține Înaltei Curți de Casație și Justiție. Președintele este demis de drept la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare.”

Infracțiunea de înaltă trădare este reglementată în prezent de art. 398 din Codul penal, după cum urmează:

„Art. 398 - Înalta trădare

Faptele prevăzute în art. 394 - 397, săvârșite de către Președintele României sau de către un alt membru al Consiliului Suprem de Apărare a Țării, constituie infracțiunea de înaltă trădare și se pedepsesc cu detențiune pe viață sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.”

Legea fundamentală a reprezentat și trebuie să rămână în continuare un reper esențial pentru legiuitorul infraconstituțional, în ceea ce privește subiectul activ al acestei infracțiuni. Este adevărat faptul că infracțiunea de înaltă trădare poate avea ca subiect activ și unul dintre ceilalți membri ai Consiliului Suprem de Apărare a Țării, însă acest fapt este justificat de importanța majoră pe care o au, pentru securitatea națională, activitatea acestei autorități și informațiile pe care le gestionează membrii săi.

Din această perspectivă, extinderea sferei subiectului activ, prin includerea și a oricărui cetățean (cum se propune la art. 398¹) sau a oricărui funcționar al Guvernului, al unei autorități sau al unei structuri militare (cum se propune la art. 398²), nu este în acord cu concepția Codului penal referitoare la infracțiunea de înaltă trădare. Eventual, dacă în urma unei analize riguroase s-ar ajunge la concluzia că tratamentul sancționator pentru infracțiunile prevăzute la art. 394 – art. 397 din Codul penal este neîndestulător în cazul anumitor fapte sau în legătură cu anumiți făptuitori, ar putea fi avută în vedere soluția reglementării unor elemente circumstanțiale agravante sau după caz a unor variante agravate ale acestor infracțiuni.

În plus, în ceea ce privește art. 398², reglementarea propusă este deficitară și din perspectiva faptului că, într-o abordare nespecifică legii penale, detaliază excesiv categoriile de informații vizate, fapt care sporește riscul omiterii altor categorii de acte, poate la fel de importante pentru securitatea națională, care, astfel, nu ar mai beneficia de protecția penală preconizată.

În acest sens, reglementarea propusă de inițiatori pentru art. 398² alin. (1) are următorul cuprins: „Constituie acte de înaltă trădare față de țară și se pedepsește cu aceeași pedeapsă

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

prevăzută la art. 398 alin (1) și fapta săvârșită de funcționarul Guvernului, al unei autorități sau al unei structuri militare care procură și transmite unui guvern străin, agenților săi sau oricăror alte persoane fără calitatea de a le deține sau a lua cunoștință de ele: *acte, planuri, schite, desene, fotocopii, microfilme, documente diplomatice secrete, informații secrete care interesează apărarea teritoriului, siguranța statului, hărți geografice referitoare la apărarea națională ce privește concentrarea și mobilizarea rezerviștilor, pregătirea economiei naționale și a teritoriului pentru apărare sau resurse naturale de interes strategic, informații ce privesc porturile, aeroporturile, bazele navale, vasele de război, aeronavele, planuri de căi ferate sau de orice alte mijloace de comunicare, alte informații privitoare la arme, muniție, explozibili, sau echipamente care sunt de interes național, la care are sau a avut acces prin natura funcției exercitate sau în virtutea vreunei misiuni cu care a fost însărcinat.*”

Sub un alt aspect, această dispoziție este deficitară și pentru că referirea la „*informații ce privesc porturile, aeroporturile, bazele navale, vasele de război, aeronavele, planuri de căi ferate sau de orice alte mijloace de comunicare, alte informații privitoare la arme, muniție, explozibili, sau echipamente care sunt de interes național, la care are sau a avut acces prin natura funcției exercitate sau în virtutea vreunei misiuni cu care a fost însărcinat*” nu cuprinde și mențiuni referitoare la caracterul secret al acestor informații sau alte circumstanțieri care să evidențieze importanța lor (inclusiv prevederea unei urmări imediate specifice infracțiunilor contra securității naționale), astfel încât să poată fi examinată necesitatea și rezonabilitatea unei astfel de reglementări.

În fine, în legătură cu reglementarea propusă la art. 398¹, Comisia a semnalat și redactarea deficitară din sintagma „*Comite acte de înaltă trădare (...) fapta cetățeanului român săvârșită (...)*”.

Cu deosebită considerație,

Judecător Marian Buda
Președintele Consiliului Superior al Magistraturii

Tel: (+40)21-311.69.32
Fax: (+40)21-311.69.37

Website: www.csm1909.ro
Email: legislatie@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011